

Handlingsprogram för Räddningstjänsten Vellinge kommun 2022

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Beskrivning av kommunen	3
3. Styrning av skydd mot olyckor	4
4. Risker	6
4.1. Övergripande	6
4.2. Brand i byggnad	8
4.3. Brand utomhus	9
4.4. Trafikolyckor	10
4.5. Olycka med farliga ämnen	11
4.6. Naturolycka	12
4.7. Drunkning	13
5. Värdering	14
6. Mål	15
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet	16
7.1. Tillsyn	17
7.2. Stöd till den enskilde	18
7.3. Rengöring och brandskyddskontroll	19
7.4. Övriga förebyggande åtgärder	19
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	20
8.1. Övergripande	21
8.2. Per olyckstyp	26
8.3. Ledning i räddningstjänsten	28
8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	31
8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap	32
9. Uppföljning, utvärdering och lärande	33
Bilaga A: Dokumentförteckning	35
Bilaga B: Beskrivning av samråd	35
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten	36

1. Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap 3§ och 8 § och omfattar Vellinge kommun. Det syftar till att beskriva räddningstjänstens arbetsuppgifter. Räddningstjänstens arbetsuppgifter kan i stora drag delas in i en olycksförebyggande del och en skadeavhjälpanande del.

2. Beskrivning av kommunen

Kommunen är belägen i de sydvästra Skåne och gränsar i öst till Trelleborgs kommun, i nordöst till Svedala kommun och i norr till Malmö kommun. I väster ligger Öresund och i söder Östersjön.

Kommunens folkmängd var 36 628 personer vid slutet av år 2019. Under 2023 beräknas folkmängden överstiga 38 000 personer. Vid utgången av år 2026 pekar prognosen på att folkmängden i Vellinge kommun kommer uppgå till över 40 000 personer och vid utgången av år 2029 väntas folkmängden uppgå till nästan 42 700 personer.

	SCB	Prognos		Förändring jämfört med 2019	
Kommundelar	2019	2024	2029	2024	2029
Vellinge kommundel	9808	10994	12506	1186	2698
Månstorps kommundel	3260	3599	4283	339	1023
Rängs kommundel	16026	16724	17948	698	1922
Skanör-Falsterbo	7510	7694	7926	184	416
Restböroda	24	24	24	0	0

Rapport 2020-04-28 SWECO SOCIETY

Vellinge är främst en boendekommun med en övervägande del enfamiljshus. Genom Vellinge går den tungt trafikerade E6:an. Dessutom passerar järnvägen mellan Trelleborg och Malmö genom kommunen. Det finns ett betydande flöde av farligt gods både via E6:an och via järnvägen.

Den dagliga utpendlingen från kommunen är stor, de flesta arbetar i de större kommunerna runt om Vellinge.

Vellinges läge vid havet gör att kommunen är attraktiv som turist- och rekreationsort bland både badgäster, golfare, fågelskådare, aktiva inom hästsport m fl. Turismen är en viktig näring för kommunen som årligen tar emot ca 600 000 till 800 000 besökare.

Inom kommunens finns många unika natur- och kulturvärden. Mycket av naturen är skyddad genom statliga naturreservat och Natura 2000-områden, bl. a hela kuststräckan. I procent har kommunen mest skydd av vatten och land i Sverige.

Det finns ett antal verksamheter i kommunens som bedriver miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken (1998:808), som vid olyckor, bränder m kan ha en direkt påverkan på såväl miljön som närboendes hälsa. Ett fåtal industrier finns, men inte någon farlig verksamhet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Räddningstjänsten ligger under Tekniska Nämnden.

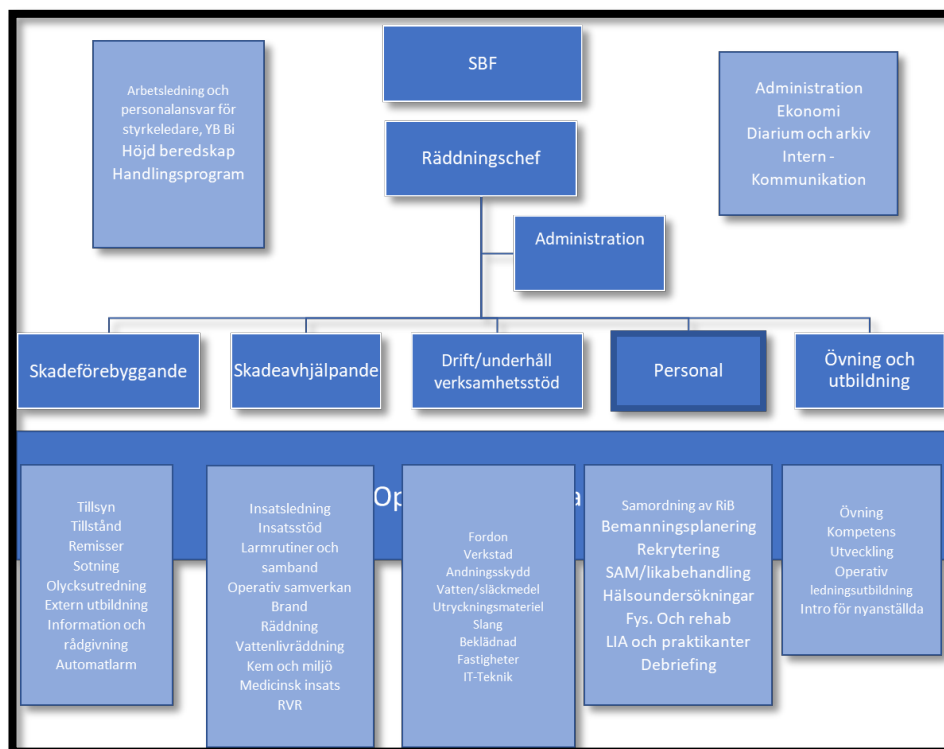
Vellinge kommun har ett civilrättsligt avtal om räddningstjänst med Trelleborgs kommun. Detta avtal innebär att ledning av insatser, den administrativa delen, den förebyggande verksamheten samt övningsverksamheten utgår och bedrivs av räddningstjänsten i Trelleborgs kommun.

Räddningstjänsten Vellinge innefattar fyra stycken deltidstationer i tätorterna Vellinge, Höllviken, Skanör och Östra Grevie.

Den administrativa delen samt den förebyggande verksamheten styrs och utgår ifrån stationen i Trelleborg i enlighet med det civilrättsliga avtalet mellan kommunerna. Deltidsstationerna omfattar till största delen endast uttryckande verksamhet även om en del förebyggande arbete även bedrivs av deltidbrandmännen på dessa stationer. Räddningstjänstens organisation är uppdelad i verksamhetsområden som i sin tur är uppdelade i olika funktioner. Detta åskådliggörs i Figur 1.

Varje verksamhetsområde har en områdesansvarig vars uppgift är att koordinera arbetet inom tilldelad verksamhet och mellan andra områden.

Respektive funktion har sedan en funktionsansvarig som leder och bedriver arbetet inom tilldelad funktion samt rapporterar till områdesansvarig. Inom funktionerna finns sedan funktionsdeltagare som genomför arbetsuppgifter inom funktionen.

Figur 1. Räddningstjänsten funktioner och verksamhetsområden

All heltidspersonal inom räddningstjänsten Trelleborg arbetar inom funktionerna i någon form. En enskild medarbetare kan arbeta inom flera olika funktioner och verksamhetsområden. Deltidspersonalen tar del av det utförda arbetet exempelvis genom övningar.

Styrdokument

Handlingsprogrammet enligt LSO är det övergripande dokument som styr räddningstjänstens arbete. Handlingsprogrammet beslutas av kommunstyrelsen. Ett nytt handlingsprogram ska tas fram för varje mandatperiod.

De mål och inriktningar som anges i Handlingsprogrammet bryts sedan ned till respektive funktions **verksamhetsplan**. Verksamhetsplanen tas fram av den funktionsansvarige för varje kalenderår. Verksamhetsplanen godkänns av områdes- eller funktionsansvarig.

Inom varje funktion kan **riktlinjer** tas fram. Riktlinjer beskriver hur arbetsmoment rutinmässigt bör utföras.

Instruktion är ett dokument som utformas enligt lag eller föreskrift och som ska godkännas av räddningschefen. Avvikelser från en instruktion medges ej.

Områdes- eller funktionsansvarig kan upprätta ett **PM** som har likande dignitet som en riktlinje. PM används främst inom den förebyggande verksamheten.

Meddelande kan skapas av alla medarbetare och är ett dokument av informationskaraktär.

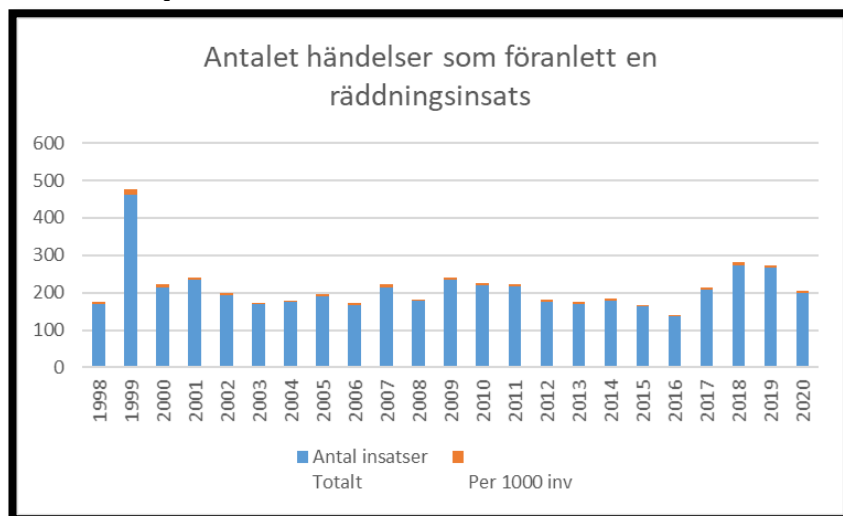
4. Risker

Räddningstjänsten har tagit fram en riskanalys för att beskriva och kartlägga de risker som finns inom kommunens geografiska område och som kan föranleda en räddningsinsats enligt LSO. Riskanalysen omfattar inte de risker som kan härledas till Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Riskanalysens syfte är att belysa den riskbild som finns i kommunen och där mål och inriktningar för kommunens arbete sedan ansätts i handlingsprogrammet för att möta och minska denna riskbild.

4.1. Övergripande

Antalet räddningsinsatser totalt som gjorts inom Vellinge kommun är fördelade enligt Tabell 1. Totalt hanterar Räddningstjänsten i Vellinge cirka 200 insatser per år.

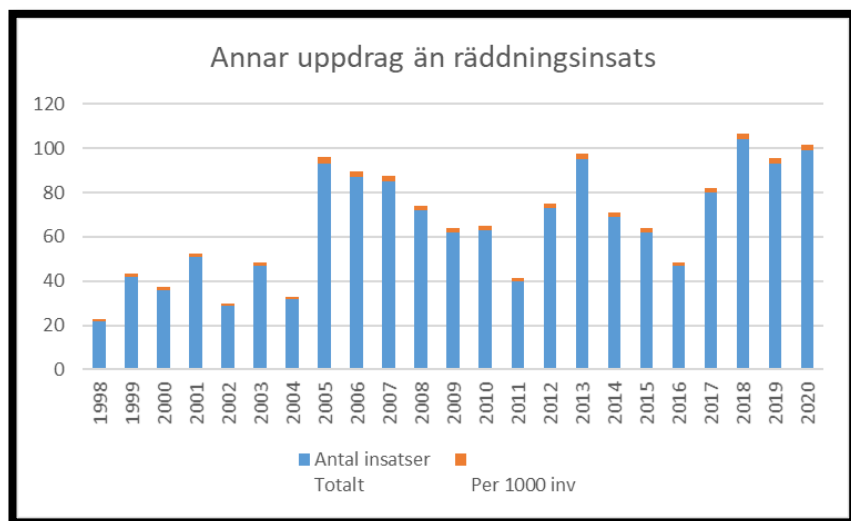

Tabell 1. Antalet händelser som föranlett en räddningsinsats i Vellinge kommun. Antalet insatser per 1000 invånare är ca 6 st år från år.

Tittar vi antalet insatser per 1000 invånare har det varit relativt konstant i Vellinge kommun sedan 1998. Som helhet har Räddningstjänsten i Vellinge färre insatser per 1000 invånare än Sverige. Sverige som helhet har ca 10 insatser per 1000 invånare, att jämföra med Vellinges 6 st insatser.

Andra uppdrag än räddningsinsatser

Hit räknas akut sjukvårdslarm, hjälp till ambulans, hjälp till polis och övriga uppdrag.

Tabell 2. Annat uppdrag än räddningsinsats i Vellinge kommun

Höjd beredskap

En mer detaljerad beskrivning av kommunens risker i samband med höjd beredskap kommer tas fram i samråd med kommunen och länsstyrelsen.

Icke frekventa händelser

För att bedöma riskerna för icke frekvent förekommande händelser i de tre kommunerna skapades fem huvudkategorier. Under varje huvudkategori skapades sedan ett antal scenarier, totalt 13 stycken.

Kategori	Scenario
Bränder	
1	Omfattande brand i publik lokal med många människor
2	Omfattande brand på äldreboende
3	Omfattande brand i industri
Utsläpp farligt ämne	
4	Större utsläpp farligt ämne på järnvägen
5	Större utsläpp farligt ämne på vägnätet
6	Större utsläpp farligt ämne på industri
7	Oljeutsläpp till havs som drabbar kuststräckan
Flyghaveri	
8	Flyghaveri mindre flygplan (ca 5 personer)
9	Flyghaveri större flygplan (> 5 personer)
Järnvägstrafiken	
10	Suicid eller påkörd person på järnvägen

11	Urspårning eller kollision med tåg inblandat
Vägtrafiken	
12	Masskrock på väg E6 (>10 fordon)
13	Olycka med buss (stort antal personskador)

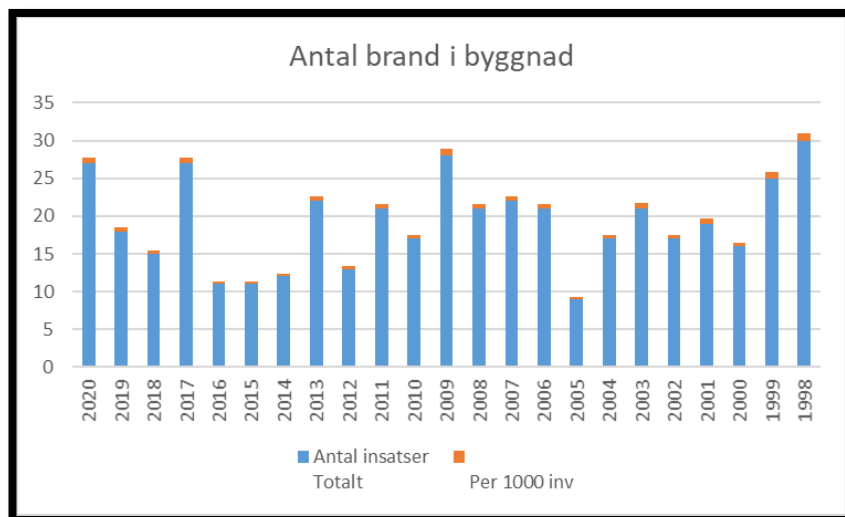
Tabell 3. Bakgrundstabell till icke frekventa händelser.

Risken för respektive scenario bedömdes sedan utifrån en metod som kallas Delfimetoden. Sannolikheten bedömdes först på en tregradig skala. Därefter bedömdes konsekvensen av respektive scenario i de fyra olika kategorierna.

Det scenario som bedömdes med högst risk enligt studien var *Större utsläpp farligt ämne på vägnätet*. Detta scenario följdes sedan av *Omfattande brand i industri, Suicid eller påkörd person på järnväg, Masskrock på väg E6, och Oljeutsläpp till havs som drabbar kuststräckan*.

4.2. Brand i byggnad

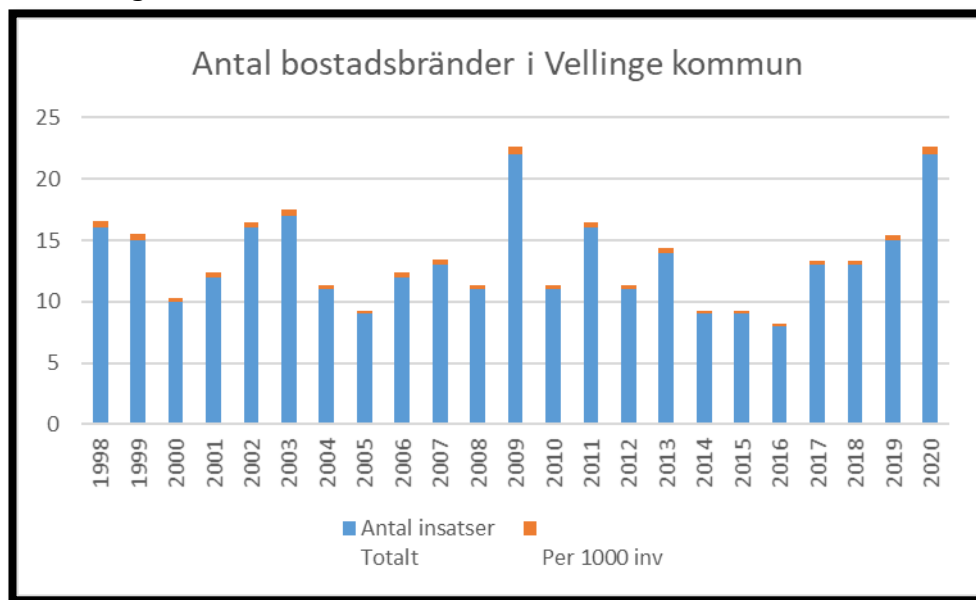
I Vellinge inträffar det årligen runt 20 bränder i byggnader. Majoriteten av dessa bränder inträffar i bostäder där framförallt villorna står för en stor del. I de flesta fall leder dessa bränder endast till materiella skador men i ett fåtal fall medför det även till skador på människor. Dödsfall till följd av brand är dock ovanligt och har historiskt sett inträffat mer sällan än en gång om året. Detta förhållandevis låga antal gör det svårt att se någon trend i dödsbränderna.

Tabell 4. Antalet brand i byggnad i Vellinge kommun mellan 1998-2020.

I en jämförelse med antalet bränder i byggnader för riket i stort ligger Vellinge kommun under riskgenomsnittet. Eftersom bränder i bostäder utgör merparten av alla bränder i byggnader har bostadsbränderna analyserats separat.

Precis som för bränderna i byggnader i stort sett syns en något avtagande trend bland bostadsbränderna för Vellinge kommun, undantaget 2020. I en jämförelse med riket i stort går det att utläsa att Vellinge kommun ligger under riksgenomsnittet.

Tabell 5. Antal bostadsbränder i Vellinge kommun

2020 ökade antalet bostadsbränder framför allt i villor. Ökningen innebar att antalet villabränder nästan dubblerades jämfört med ett normalt år. Om detta är kan relateras till Covid-19 eller andra orsaker är i nuläget oklart.

Personskador vid brand i byggnad

Under perioden 2016 till 2020 har 10 personer skadats i brand i byggnad i Vellinge kommun. Dessa uppgifter är baserade på statistikuttag ur räddningstjänsten rapporteringssystem DeaDalos. Antalet skadade är för få för att dra några konkreta slutsatser. Inga dödsfall kopplade till brand i byggnad har inträffat under samma tid.

4.3. Brand utomhus

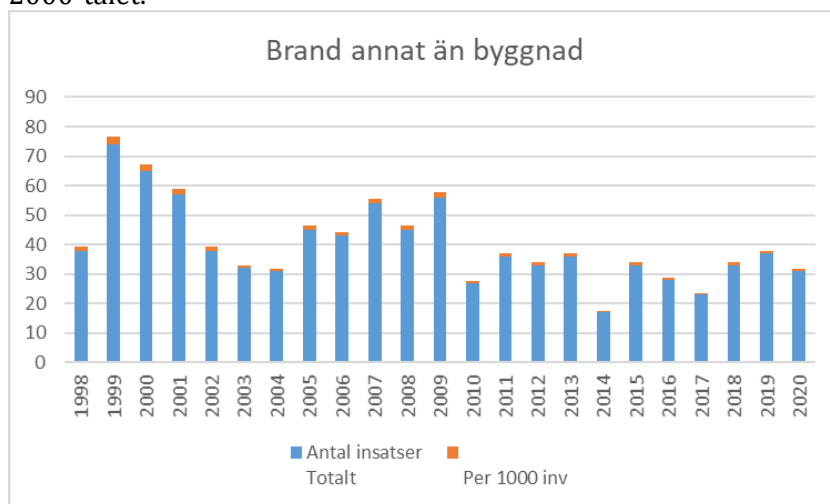
Kategorin "brand i annat än byggnad" innefattar en mängd olika typer av bränder. Dessa kan variera med allt från en brand i en papperskorg till en fullt utvecklad skogsbrand, även om den senare kan anses vara otrolig i Vellinge.

Gräsbränder är dock ett relativt vanligt förekommande problem under vår och sommar. Enligt en prognos från SMHI¹ kommer vädret för Skåne att förändras under seklet. Samtidigt som nederbörden väntas öka, kommer även antalet dagar med torka att bli fler. De senare antas öka successivt för att vid sekelskiftet ligga mellan 50-80 dagar över nuvarande nivå. Fuktigheten i marken är en avgörande parameter för både uppkomsten och omfattningen av

¹ Persson et al. *Klimatanalys för Skåne län*. SMHI 2011

gräsbränder. Därav riskerar antalet gräsbränder blir fler och mer omfattande till följd av väderförändringen.

Anlagda bränder utgör en stor del av bränderna utomhus. Karakteristiska objekt för dessa är bränder i återvinningsstationer, papperskorgar eller fordon. Speciellt de anlagda bilbränderna har de senaste åren fått mycket uppmärksamhet i media och ökat kraftigt i Sverige under inledningen av 2000-talet.

Tabell 6. Brand annat än i byggnad

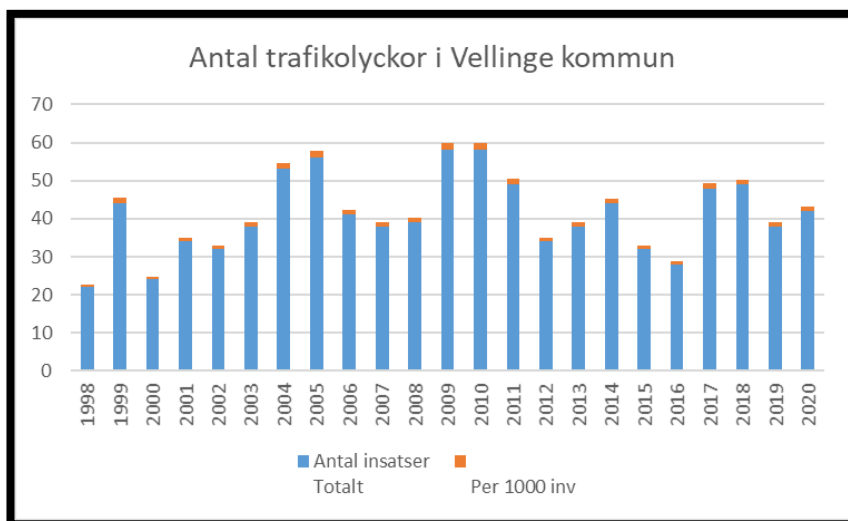
4.4. Trafikolyckor

Vägen E6 trafikeras dagligen av godstransporter från och till Europa samtidigt som de används av personer för att transportera sig själva till sina arbeten. Detta ger ett högt trafikflöde på de större vägarna vilket i sig höjer sannolikheten för att olyckor ska inträffa.

I statistiken går det att utläsa att antalet inträffade trafikolyckor under den studerade tjugoårsperioden är relativt konstant i Vellinge kommun. Antalet trafikolyckor i Vellinge kommun har inte påverkats av att antalet fordon i trafiken stadigt ökar, en trend som ännu inte avstannat.

Antalet omkomna och svårt skadade ligger på relativt låga nivåer i Vellinge kommun. Därför är det svårt att dra några närmare slutsatser av den tillgängliga statistiken. Dock är det rimligt att anta att skadeutfallet gällande omkomna och svårt skadade inte skiljer sig nämnvärt mot den nationella bilden.

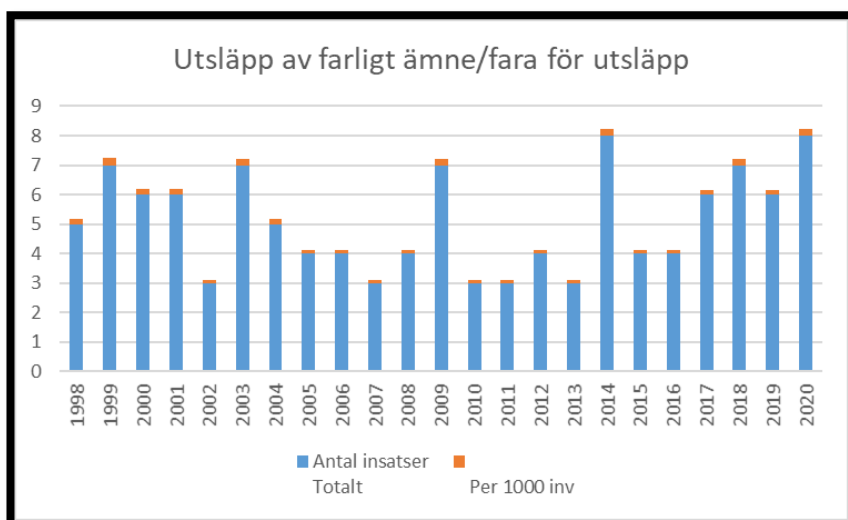
Enligt MSB:s nationella trygghetsundersökning är drygt 60 procent av befolkningen ibland eller ofta oroliga för att drabbas av en trafikolycka samtidigt är det ca 10 procent som uppger att de varit med om en trafikolycka.

Tabell 7. Antalet trafikolyckor i Vellinge kommun

4.5. Olycka med farliga ämnen

Under de undersökta åren åkte räddningstjänsten Vellinge i snitt på 5 insatser per år till utsläpp av farligt ämne. De flesta insatserna har varit sanering vid läckage av drivmedel, smörjmedel och hydraulolja från fordon. 80 % av utsläppen har skett ute i det fria. Andra vanliga platser där utsläpp skett är i olika typer av industrier (6 %), allmän verksamhet (ex skolor, bad, handel) (7 %) men även bostäder (7 %). De flesta utsläppen har inträffat dagtid mellan cirka klockan 07 och 17. De flesta utsläppen inträffar i perioden april till september.

Tabell 8. Utsläpp av farligt ämne/fara för utsläpp

4.6. Naturolycka

I Vellinge kommun har enbart 2 händelser som inneburit ras och skred hanterats den senaste 22 åren.

Under de undersökta åren hanterade brandförsvaret mellan 1 och 3 stormskador årligen. Åren 1999, 2005 och 2013 år utmärker sig i negativ riktning med betydligt fler stormskador. 1999 hanterade räddningstjänsten i Vellinge 216 stormskador.

Vattenskador

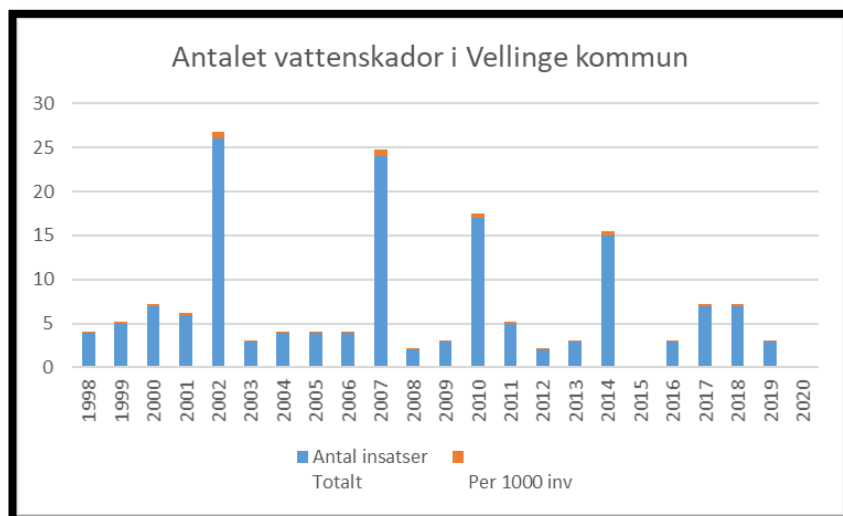
Vädret i Skåne förväntas under det kommande århundradet förändras successivt. Samtidigt som längre torrperioder väntas kommer även regnperioderna bli mer långvariga och koncentrerade. När torrperioderna antas öka antalet bränder utomhus, hotar regnperioderna istället med att öka antalet vattenskador. Förutom ökad nederbörd förväntas även nivån för vattenytan höjas. Med en beräknad global höjning av 1 meter kommer vattennivån för kustremsan som sträcker sig från Vellinge kommun bort till Skurup att höjas med cirka 90 cm. Även de så kallade 100-årsvattenstånden kommer att öka och variera mellan 215-260 cm².

Den avgörande faktorn huruvida ett regn leder till omfattande skador eller inte beror till stor del på hur koncentrerat nederbörden faller. Ett koncentrerat skyfall har svårare att rinna av och upptas av marken än om nederbörden sprids ut under en längre tid. Därför riskerar antalet vattenskador öka med ett förändrat väderläge.

Kostnaden för vattenrelaterade skador blir ofta höga. Vid den kraftiga nederbörden under hösten 2014, beräknade tre av de större försäkringsbolagen att kostnaderna uppgick till 250 miljoner kronor för enbart Malmö kommun³. Förutom att orsaka direkt materiella skador kan större vattenmängder påverka infrastruktur och diverse samhällsviktiga verksamheter. Vid händelser med större mängder regn som faller under en kort period är det inte ovanligt att ett stort antal personer och verksamheter drabbas samtidigt. Detta gör ofta att räddningstjänsten måste prioritera ärenden efter deras karaktär.

² Persson et al. Klimatanalys för Skåne län. SMHI 2011

³ Sveriges Radio, P4 Malmöhus, "Regnskador kostar 250 miljoner".

Tabell 9. Vattenskador i Vellinge kommun

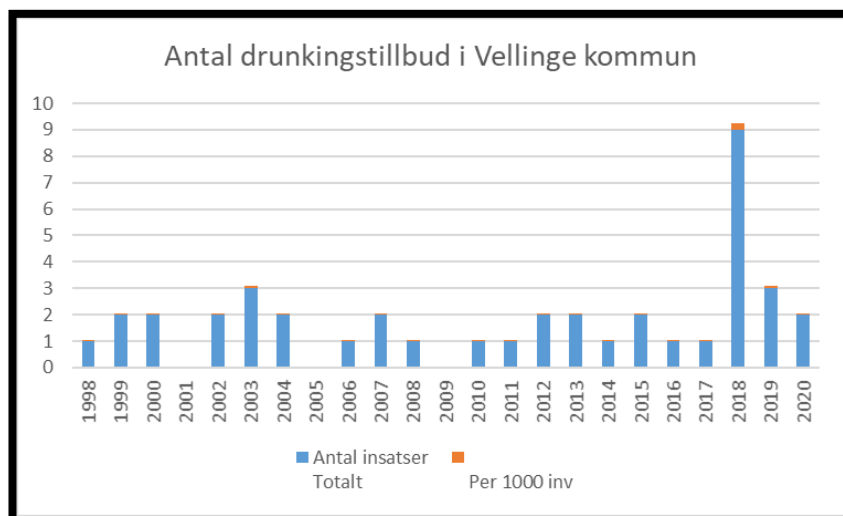
4.7. Drunkning

Under de undersökta åren har Räddningstjänsten i Vellinge åkt på mellan 1-3 drunkningstillbud per år. Undantaget var 2018 då antalet drunkningstillbud var 9 st. De flesta drunkningstillbud sker under perioden juni – september och då under eftermiddagen. Sedan 2016 har 2 personer omkommit i drunkningsrelaterade händelser i Vellinge kommun. 2018 hittades en person omkommen utanför falsterbokanalens båtklubb och 2020 omkom en yngre pojke i Falsterbo utomhuspool.

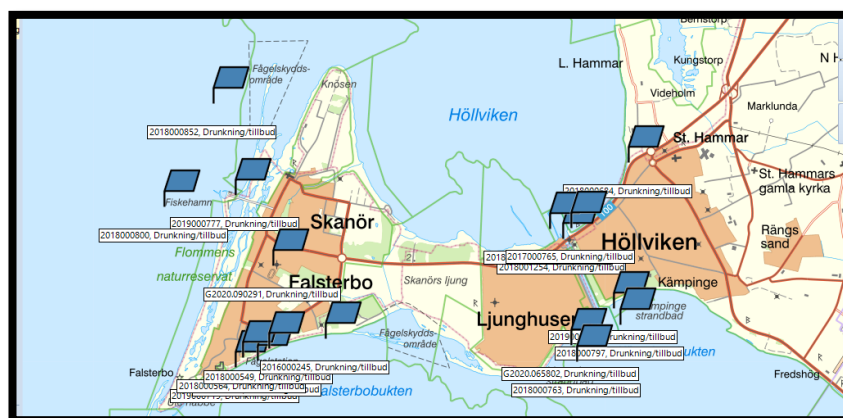
Antalet omkomna i drunkningsolyckor i Sverige har under andra halvan av 1900-talet minskat från cirka 340 per år under sextiotalet till den nuvarande nivån på 100 personer per år. Siffrorna varierar från år till år där en viss korrelation till vädret kan urskiljas. Bra väder på sommaren leder till fler strandbesökare och fler drunkningstillbud⁴. Vid en studie av 3 860 drunkningsfall framkom att ungefär två tredjedelar orsakades av olyckshändelser och en tredjedel av avsiktlig suicid. Bland de drunkningsolyckor som sker som en olyckshändelse är män, framförallt äldre, överrepresenterade medan suiciden är jämnt fördelade mellan könen.

Drunkningsolyckor är relativt ovanligt i kommunen. De är så ovanliga att det inte går att se några mönster eller trender i frekvensen. För Vellinge kan man dock säga att det sker enstaka dödsfall till följd av drunkning. Grafen nedan visar antalet inkomna larm till räddningstjänsten, endast en del av dessa larm resulterade i dödsfall. Värt att notera är den stora ökningen av antalet drunkningstillbud under 2018. Även i den nationella statistiken ses en ökning under 2018 jämfört med tidigare år. Detta kan ha sin förklaring i den långa och varma sommaren under 2018 vilket innebär en ökning av antalet badande personer runt om i landet.

⁴ Svenska Livräddarsällskapet, *Antal omkomna till följd av drunkning under 2014*.

Tabell 10. Antal druckningstillbud i Vellinge kommun. OBS! Ej antal omkomna

Figur 2. Druckningstillbudens geografiska placering, 2016-2020. Blå flagga markerar var tillbudet inträffat.

5. Värdering

Risikutvärderingen syftar till att närmare analysera de identifierade riskerna, både frekventa och icke frekventa och värdera de i ett sammanhang tillsammans med framtida förutsättningar för kommunen. Utifrån riskvärderingen kan sedan mål skapas i Handlingsprogrammet.

Risikanalysen visar att bränder, både i byggnader och utomhus, samt trafikolyckor är de vanligaste larmtyperna som genererar en insats från räddningstjänsten. Därför är det också rimligt att räddningstjänsten ur en operativ synvinkel dimensioneras för att på bästa sätt kunna möta dessa händelser och bidra till att konsekvenserna minskar.

För bränder och trafikolyckor är också kostnaderna ur ekonomisk synvinkel stora för samhället och ett aktivt förebyggande arbete från kommunens sida är därför viktigt för att försöka minska frekvensen av dessa händelser.

Risken analysen visar också att kommuninvånarna blir allt äldre. Nationell statistik visar tydligt att äldre personer är överrepresenterade i både bränder och i dödsfall relaterat till brand. En allt äldre befolkning innebär nya utmaningar för kommun på detta område och ett aktivt förebyggande brandskyddsarbete inriktat på äldre personer kan därför vara relevant.

Även riskerna för icke frekventa händelser visar att brand, i detta fall i industri, tillhör en av de största riskerna och något som räddningstjänsten både operativt och förebyggande bör vara dimensionerade efter. Riskanalysen visar också att utsläpp av farligt ämne har ett högt riskmått och som därmed bör tas i beaktande.

Risken analysen visar också att risken för suicid och påkörd person på järnväg ligger relativt högt. Både kommun i stort och räddningstjänsten bör därför arbeta med dessa frågor framöver, både ur förebyggande, förberedande och operativ synvinkel.

Klimatförändringar. I takt med att den globala uppvärmningen fortgår är det troligt att mer nyckfulla väderfenomen uppstår i framtiden som kan innebära nya risker. Det kan till exempel handla om kraftiga regn som leder till översvämningar och åska som kan leda till bränder. Det kan även handla om långa perioder med mycket varmt och torrt väder som kan leda till bränder i skog och mark. Hög värme under lång tid kan även påverka invånarna i kommunen, framförallt gamla och sjuka personer. Förutom ökad nederbörd förväntas även nivån för vattenytan höjas. Med en beräknad global höjning av 1 meter kommer vattennivån för kustremsan som sträcker sig från Vellinge kommun bort till Skurup att höjas med cirka 90 cm. Även de så kallade 100-årsvattenstånden kommer att öka och variera mellan 215-260 cm⁵. Räddningstjänsten måste påbörja ett arbete med att anpassa sig efter denna nya situation.

6. Mål

Nationella mål via Lagen om skydd mot olyckor

- Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor (LSO 1 kap 1§).
- Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt (LSO 1 kap 3§).

⁵ Persson et al. Klimatanalys för Skåne län. SMHI 2011

- Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador (LSO 1 kap 3a §).

Kommunens inriktningsmål

Vellinge kommun har följande inriktningsmål utifrån arbetet med skydd mot olyckor:

Kommunen ska vara en säker plats att både bo och vistas i.

Kommunen ska upplevas som en säker och trygg kommun att bo och vistas i.

Räddningstjänstens mål

Räddningstjänsten har tagit fram mål för verksamheten för att uppnå det resultat som eftersträvas.

- Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera vid brand ska öka.
- Antalet bostadsbränder ska minska med en tredjedel till 2025, jämfört med en referensperiod år 2013-2015.
- Arbetsplatser och offentliga miljöer ska bli säkrare ur brandsynpunkt.
- Antalet kommunikationsolyckor/trafikolyckor och konsekvenserna av dessa ska minska.
- Räddningstjänsten ska vara utbildad, övad och utrustad för att hantera de olyckor som enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor är kommunens ansvar och som den enskilde inte har förmåga att hantera själv.
- När olyckor sker skall räddningstjänsten kunna göra ett snabbt, säkert och effektivt ingripande för att minimera skador på människor, egendom och miljö.
- Räddningstjänsten skall ständigt optimeras genom utvärdering och utveckling av metodik, teknik, fordon och materiel inom området räddningstjänst. Vid behov ska utveckling ske genom nyinvestering och/eller via utbildning och övning av räddningstjänstens personal.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Brandförsvarets brandförebyggande verksamhet syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde samt en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara. Den brandförebyggande verksamhetens huvudsyfte är att säkerställa skydd för liv och hälsa samt att arbeta för att den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.

Centrala utgångspunkter i det förebyggande arbetet är de mål som beskrivs i kapitel 6 som har sin utgångspunkt i riskanalysen med tillhörande riskvärdering.

För att åstadkomma detta genomförs nedanstående punkter.

Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka

- Räddningstjänsten ska årligen, genom utbildningar, föredrag och informationskampanjer utbilda kommunens medborgare i grundläggande brandkunskap och agerande i händelse av brand.
- Räddningstjänsten ska fortlöpande utveckla metoder för att nå ut till allmänheten med information om brandskydd.
- Räddningstjänsten ska genomföra skolutbildningar för årskurs 2, 5 och 8 i allmän brandkunskap.
- Räddningstjänsten ska genom kunskapsåterföring från olycksutredningar både utveckla den egna organisationen samt utbilda och informera allmänheten.

Antalet bostadsbränder ska minska med en tredjedel till 2025, jämfört med en referensperiod 2013-2015.

- Räddningstjänsten ska genomföra riktade informationskampanjer till särskilt riskutsatta personer.
- Samtliga dödsbränder och bränder med allvarliga personskador ska utredas genom en utökad olycksundersökning.
- Räddningstjänsten ska ansvara för sotning och brandskyddskontroll.

Arbetsplatser och offentliga miljöer ska bli säkrare ur brandsynpunkt.

- Räddningstjänsten ska genomföra tillsyner enligt LSO och LBE på verksamheter, organisationer och fastigheter.
- Räddningstjänsten ska vara en aktiv remissinstans i kommunens bygg- och planprocess.
- Räddningstjänsten ska verka för att minimera riskerna vid hantering av brandfarliga och explosiva varor genom en aktiv tillståndprocess.

Antalet kommunikationsolyckor/trafikolyckor och konsekvenserna av dessa ska minska.

- För att påverka antalet trafikolyckor och konsekvenser av dem, ska vi samverka med andra aktörer i Vellinge kommun samt med Trafikverket. Om vi uppmärksammar speciellt olycksdrabbade platser ska information om detta vidareförmedlas till väghållaren.

7.1. Tillsyn

Ett av räddningstjänstens verktyg för att uppfylla prestationsmålen är att bedriva en effektiv tillsyn enligt 5 kap. i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt 21§ i Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Varje år ska en tillsynsplan för tillsynsverksamheten tas fram där specifika mål för det kommande året redovisas. Tillsynsplanen har sin utgångspunkt i de verksamheter som beskrivs i tillsynsföreskriften. Utöver tillsynsplanen finns också en riktlinje som mer i detalj beskriver hur tillsynsverksamheten ska bedrivas. Riktlinjen är ett levande dokument som uppdateras efter behov.

Då särskilt behov uppkommer genomförs även tillsyn i enskilda fall, exempelvis efter tips från allmänheten eller när behov av tillsyn konstateras efter en insats. Tillsyn kan leda till att beslut meddelas om att åtgärder ska genomföras för att höja nivån på brandskyddet. Delegation att utföra tillsyn enligt LSO och LBE ges enligt gällande delegationsordning efter en bedömning att nödvändig kompetens innehas.

Den bedömda risknivån på tillsynsobjektet avgör hur ofta tillsyn ska genomföras på objektet och även vilken avgift som tas ut för tillsynen. Både fristen samt avgiften kan ändras av tillsynsför rättaren efter genomförd tillsyn. Tillsynsför rättaren bedömer bland annat fastighetsägarens och nyttjanderättshavarens systematiska brandskyddsarbete och byggnadens utformning.

Om tillsynsför rättaren bedömer att det finns brister kan det vara motiverat att korta fristen. Likaså kan fristen förlängas om tillsynsför rättaren bedömer att brandskyddet ligger på en hög nivå, både organisatoriskt och byggnadstekniskt.

Om tillsynen tagit betydligt längre tid eller betydligt kortare tid än den debiteringsfaktor som finns för den aktuella riskgruppen kan tillsynsför rättaren öka eller minska debiteringsfaktorn för den genomförda tillsynen.

Om frist eller debiteringsfaktor ändras ska detta dokumenteras och motiveras skriftligen.

Tillsyn kan leda till att beslut meddelas om att åtgärder ska genomföras för att höja nivån på brandskyddet.

Delegation att utföra tillsyn enligt LSO och LBE ges enligt gällande delegationsordning efter en bedömning att nödvändig kompetens innehas.

7.2. Stöd till den enskilde

Funktionen Information och rådgivning är en bred funktion som innefattar många delar. Syftet med funktionen är att nå ut till allmänheten och därigenom öka kunskapen om bränder och hur man ska agera vid dessa samt arbeta för att antalet bostadsbränder ska minska och konsekvenserna minska om de ändå skulle inträffa.

Skolungdomar är en viktig målgrupp för räddningstjänsten, både för att motverka anlagda bränder i offentliga miljöer och för att skolungdomar i många fall kan påverka föräldrar och andra i sin omgivning.

Därför genomför räddningstjänsten utbildning i allmän brandkunskap för alla kommunens elever i årskurs 2, 5 och 8. Utbildningarna sker med lite olika fokus beroende på åldersgrupp och genom att utbildningen sker vid tre tillfällen under grundskoletiden repeteras viktiga delar och kunskapen bibehålls förhoppningsvis bättre.

Nationell statistik visar att äldre personer är överrepresenterade i dödsbränder och blir därför en viktig målgrupp i räddningstjänstens förebyggande arbete.

Under mandatperioden kommer räddningstjänsten också arbeta med att utveckla nya metoder för att nå ut med information. Det kan till exempel handla om kommunikation via sociala medier.

Information och rådgivning innefattar inte bara räddningstjänstens kommunikation utåt mot medborgarna i kommunen. Minst lika viktigt är att räddningstjänsten är tillgänglig för allmänhetens frågor. Räddningstjänsten kan alltid nås via telefon eller e-post och om ett svar inte kan ges direkt vidarebefordras alltid frågeställningen till rätt person, förvaltning eller annan myndighet.

7.3. Rengöring och brandskyddskontroll

31% av alla bränder i villa, par- och radhus och fritidshus är eldstadsrelaterade. Sotning är därmed en viktig del i arbetet med att förebygga bränder i bostäder.

Kommunen tillämpar frister för sotning/rengöring enligt överenskommelse i Skåne län, d.v.s. i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (MSBFS 2014:6).

Kommunen medger egenrengöring/sotning efter skriftlig ansökan från enskild fastighetsägare om detta kan ske på ett ur brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Ansökan behandlas av räddningschefen enligt delegationsordningen.

Utförandet av rengöring och brandskyddskontroll har delegerats till 2 privata bolag som upphandlats av kommunen. Uppföljning med de två bolagen ska ske minst en gång per år. Räddningstjänsten ansvarar för denna uppföljning.

Sotning eller brandskyddskontroll får inte läggas in för rengöring/kontroll under det första året efter nyinstallation.

7.4. Övriga förebyggande åtgärder

Tillstånd enligt LBE

För att medverka till en ökad säkerhet på arbetsplatser och offentliga miljöer ska räddningstjänsten arbeta aktivt med tillståndshantering enligt 16§ i Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

När en ansökan om tillstånd för brandfarlig eller explosiv vara inkommer till räddningstjänsten granskas ansökan av en handläggare som sedan bedömer om ansökan kan anses vara komplett eller om den behöver kompletteras.

Om ansökan anses komplett ska en bekräftelse på att ansökan inkommit till räddningstjänsten skickas ut till den tillståndssökande. I annat fall skickas en begäran om komplettering ut.

När ansökan är komplett bedömer handläggaren om ansökan uppfyller kraven i lagen samt de föreskrifter som finns på området.

Om ansökan anses uppfylla regelverket skrivs ett tillståndsbevis. I annat fall skrivs ett beslut om avslag med en tillhörande motivering.

Handläggaren tar sedan beslut om avsyning krävs eller ej.

Remisser

Räddningstjänsten ska stödja andra förvaltningar och myndigheter inom följande områden:

- Plan- och byggärenden
- Tillfälliga arrangemang (Polismyndigheten)
- Offentliga tillställningar (Polismyndigheten)
- Alkoholtillstånd
- Farlig verksamhet enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (Länsstyrelsen)
- Miljöfarlig verksamhet enligt Miljöbalken (1998:808) (Länsstyrelsen)

I planprocessen granskar räddningstjänsten översiktsplaner och detaljplaner och yttrar sig inom de områden som är relevanta för räddningstjänstens del. Detaljplaner granskas i de allra flesta fall utifrån de fyra kategorierna; Tillgång till släckvatten, Insattid, Tillgänglighet och utrymning samt Riskhänsyn.

I byggprocessen granskar räddningstjänsten inkommande brandskydds-dokumentationer som en hjälp till bygglovshandläggare och byggnads-inspektörer. Räddningstjänstens granskning syftar till att kontrollera om det är troligt att de tekniska egenskapskraven med avseende på bärförmåga och säkerhet i händelse av brand enligt Plan- och bygglagen kommer att uppfyllas.

Vid remisser gällande tillfälliga arrangemang och offentliga tillställningar samt vid remisser om alkoholtillstånd, gör räddningstjänsten en bedömning om byggnader och andra konstruktioner, exempelvis tält, har ett brandskydd som är skäligt i förhållande till användningsområdet.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Den skadeavhjälpande verksamheten skall i första hand vara inriktad på att utföra räddningsinsats vid olycka eller vid överhängande fara för olycka i syfte att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Skyldighet att utföra en räddningsinsats enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor föreligger enbart om följande fyra kriterier uppfylls samtidigt:

- Behov av ett snabbt ingripande - det måste vara akut.

- Det hotade intressets vikt - antingen ekonomiskt, kulturellt eller av annat värde.
- Kostnader för insatsen - får inte överstiga värdet av det som ska räddas.
- Omständigheterna i övrigt - t.ex. den drabbades möjlighet att själv hanteras situationen.

När någon av dessa krav inte är uppfyllt betraktas händelsen inte som räddningstjänst och det finns enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor ingen skyldighet för kommunen att ingripa.

8.1. Övergripande

Vellinge kommun har ett civilrättsligt avtal om räddningstjänst med Trelleborgs kommun. Detta avtal innebär att den administrativa delen, den förebyggande verksamheten samt övningsverksamheten utgår och bedrivs av räddningstjänsten i Trelleborgs kommun.

Räddningstjänsten Vellinge innefattar fyra stycken deltidstationer i tätorterna Vellinge, Höllviken, Skanör och Östra Grevie.

Tiden från det att räddningstjänsten mottar ett larm till dess att första styrkan är framme på skadeplatsen är avgörande för möjligheten att rädda liv. Målet är att nå fram till så stor del som möjligt av dessa olyckor inom 10 minuter vilket åstadkoms genom befintlig stationsplacering och FIP-/OE.

Med stöd av resultat från genomförd riskanalys har räddningstjänsten valt att även fortsättningsvis prioritera två områden för den skadeavhjälpande verksamheten, nämligen trafikolyckor och bostadsbränder då detta är de vanligaste olyckstyperna enligt riskanalysen och de olyckstyper där de flesta personskadorna uppkommer.

Räddningstjänsten ska under mandatperioden verka för att följande mål uppnås under mandatperioden.

Mål trafikolyckor

Räddningstjänsten ska fortsättningsvis utveckla insatsförmågan för att hantera trafikolyckor snabbt, säkert och effektivt. Detta skall ske genom:

- Fortsatt utveckling av metodik & teknik inom funktion Skadeavhjälpande.
- Utveckling av metodik, teknik och taktik vid insats på spårområde.
- Fortsatt utveckling av övningsverksamhet för operativa styrkor inom funktion övning.
- Fortsatt utvärdering och utveckling av koncept med "FIP" & "offensiva enheter".

Mål bostadsbränder

Räddningstjänsten ska fortsätta utveckla sin insatsförmåga för att snabbt, säkert och effektivt hantera bostadsbränder. Detta skall ske genom:

- Tillsyn och objektsorientering i områden med tät bebyggelse.

Kommunförvaltningen**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

- Utarbetande av insatskort för operativ insats.
- Dokumentation, utredning och utvärdering av räddningstjänstinsatser för att systematiskt förbättra framtida skadeavhjälpande arbete.
- Fortsatt utvärdering och utveckling av koncept med "FIP" & "offensiva enheter".
- Utveckling av alternativ metodik, teknik & taktik vid räddningsinsats utan att utföra rökdykning.

Förtydligande av begrepp**FIP (Första Insats Person)**

Resursen bemannas av ordinarie styrkechef med tillgång till eget utryckningsfordon. Fordonet följer styrkechefen under beredskapsperioden på ordinarie arbetsplats och fritid.

Vid larm beger styrkechefen sig direkt till skadeplatsen, vilket förkortar insatstiden för den drabbade. De åtgärder som den s.k. FIP-resursen påbörjar är bl.a. medicinsk förstainsats, livräddning, initiering av utrymning, avspärrning eller förberedelse för släck och räddningsinsats.

Insatsförmåga

Insatsförmågan är personellt och materiellt dimensionerad för att kunna påbörja uppgifterna i riskutvärderingen med insatstider enligt nedan. FIP möjliggör att insatser kan påbörjas/ förberedas ännu snabbare. Typ, mängd och geografisk fördelning av resurser/förmågor enligt sammanställning nedan säkerställer att insatser kan genomföras på effektivt sätt inom godtagbar tid.

Varje stationsområde ska självständigt kunna leda och hantera nivå 1-insatser (1-stationsinsats, t.ex. brand i fordon, vattenläcka eller mindre trafikolyckor), medan nivå 2- och 3-insatser (2 eller flera stationer, t.ex. brand i byggnad/fartyg, större trafikolyckor eller farligt godsolyckor) kräver samverkanshjälp med resurser utanför stations- eller insatsområde.

Samverkanshjälp kan också bli aktuellt med räddningstjänster utanför egen organisation, t.ex. vid större vätskebränder, kemikalieutsläpp eller transportolyckor där specialresurser behövs eller när insatsen är särskilt resurskrävande i övrigt. Vid sådana händelser kan samverkan bli aktuell även med andra organisationer/myndigheter, t.ex. Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet försvarsmakten, frivilligorganisationer m.fl. Den egna organisationen ska dock ha förmåga att leda sådana insatser. Gemensam inre ledning i RC-Syd svarar för övergripande hantering och disposition av förmågor.

Insatstid

Insatstider innefattar anspänningstid (1,5 eller 5 minuter), körtid plus angreppstid (3,5 minut) och gäller för primärinsats i insatsområdet.

Vid flera samtidigt pågående insatser anpassas insatstid och insatsförmåga enligt beslut från befäl med strategiskt ansvar i områdesgemensam ledning RC-SYD.

Kommunförvaltningen**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

Tilläggsuppgifter utöver kärnuppgifter enligt LSO

- Sjukvårdsuppdrag enligt avtal med Region Skåne.
- Restvärdesräddning enligt avtal med RVR-AB
- Sanering väg/järnväg, skyddsjordning & evakuering av tåg enligt avtal med RVR-AB.
- Stöd till andra kommunala förvaltningar enligt överenskommelse (översvämning, oljepåslag).
- Persontransport åt andra kommunala förvaltningar enligt överenskommelse.
- Suiciduppdrag åt polisen.

Operativa förmågor & resurser i respektive stationsområde

Nedan presenteras en sammanställning av räddningstjänstens operativa förmågor och resurser inom Vellinge kommun.

Station Vellinge deltid (1+4)

FIP

Släckbil

T (tank) R2 (tung räddning)

Bandvagn

Station Vellinge har förmåga att hantera vanligt förekommande händelser såsom trafikolyckor, bränder, samt även för livräddande insatser. Här finns även utökade möjligheter för vattentransport (för brandsläckning) samt hjälp med persontransport i bandvagn. Tung räddning innebär extra utrustning och utbildning för losstagning från lastbilar, tåg mm.

Station Höllviken deltid (1+3)

FIP

Offensiv enhet

Släckbil

Båt

RVR

Station Höllviken har förmåga att hantera vanligt förekommande händelser såsom trafikolyckor, bränder, samt även för livräddande insatser. Höllviken har tillgång till båt vilket ger utökade möjligheter för vattenlivräddning. Offensiv enhet är en skärsläckarenhet för snabba släckinsatser utifrån. Den är bemannad med en person och kan snabbt åka till olycksplatsen utan att passera brandstationen. Enklare RVR (restvärdesräddning) uppdrag kan utföras.

Station Skanör deltid (1+3)

FIP

Släckbil

Båt (Rescue Runner)

Station Skanör har förmåga att hantera vanligt förekommande händelser såsom trafikolyckor, bränder, samt även för livräddande insatser. Skanör har tillgång till en Rescue Runner (specialanpassad vattenscooter) vilket ger utökade möjligheter för vattenlivräddning.

Kommunförvaltningen
**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

Station Ö Grevie (1+3)

FIP

Släckbil

Djurlivräddning

Stations Östra Grevie har förmåga att hantera vanligt förekommande händelser såsom trafikolyckor, bränder, samt även för livräddande insatser.

De har även ett specialfordon för hantering av djurlivräddning.

Station	Numerär H= heltid D= deltid	Anspännin gstid (minuter)	Svarstid (minuter)	Insatstid (minuter)
Vellinge	D 1+4 + fri inryckning	5 minuter		10/20
Höllviken	D 1+3 + fri inryckning	5 minuter		10/20
Skanör	D 1+3 + fri inryckning	5 minuter		10/20
Östra Grevie	D 1+3 + fri inryckning	5 minuter		10/20
Yttre befäl Tbg			1,5 minut	30
Vakthavande brandingenjör Tbg			1,5 minut	60

Tabell 1: Sammanställning av operativa förmågor i Vellinge kommun.

En osäkerhetsfaktor som kan påverka mål för livräddning genom rökdykning kan vara att tillgång till fri inryckande personal i 1+3-styrkor saknas, vilket innebär att sådan insats inte kan utföras förrän förstärkning är på plats. Förstärkande FIP bedöms dock vara på plats inom 10 minuter.

Täckningsområde

Nedanstående bild redovisar räddningstjänstens täckningsområden inom kommunen samt stationsplaceringar och FIP. Inom de rödmarkerade områdena har räddningstjänsten 10 minuters insatstid med kortare framkomsttid via FIP. Inom övriga områden är insatstiden 20 minuter med kortare framkomsttid via FIP. Röd linjemarkering anger huvudutryckningsstråk. Avvikelser för insatstider kan uppstå p.g.a. rådande väder- & trafikförhållande etc.

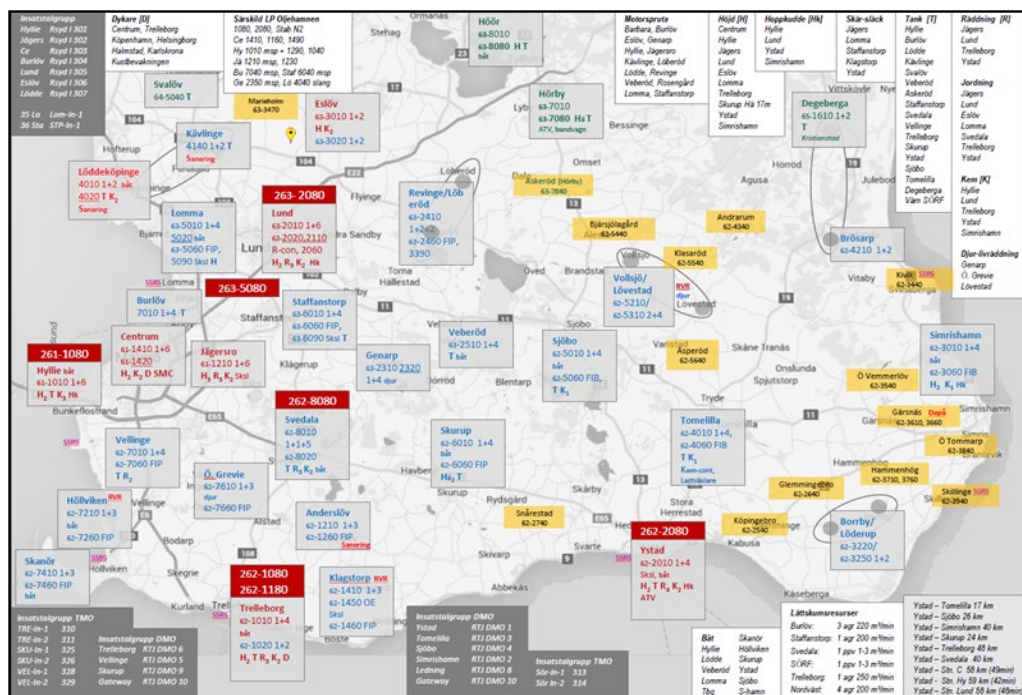
Figur 1: Räddningstjänstens täckningsområden i Vellinge kommun. Röd markering anger insatstid inom 10 minuter. Övriga delar har insatstid inom 20 minuter.

Samverkan

Förstärkningsresurser enligt "insatsförmåga" larmas enligt larmplan och enligt direktiv från gemensam inre ledning RC-Syd. Detta avser förmågor både inom och utanför egna insatsområden t.ex. strategisk/operativ stab (läns-gemensam), kem (regional och riksresurs), tung räddning o.s.v.

Områdesgemensam inre ledning (RC-Syd) svarar också för initiering och koordinering med samverkanspartner och externa resurser. Arbetsmetodik utformad enligt gemensamma principer för lednings- & samverkansstruktur.

Nedanstående figur visar en sammanställning av förmågor inom område Syd.

Figur 2: Sammanställning av förmågor inom område Syd.

8.2. Per olyckstyp

Brand i byggnad

Livräddande förstainsats, t.ex. utrymningshjälp med räddningstjänstens stegutrustning eller genom rökdykning, ska kunna påbörjas inom 10 minuter i tätorterna Vellinge, Skanör, Höllviken och Ö Grevie och inom 20 minuter i övriga delar av kommunerna. Släckinsats genom rökdykning eller alternativa metoder ska kunna påbörjas inom 20 minuter i samtliga stationsområden.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till brand i byggnad:

- Invändig släckning genom rökdykning
- Invändig släckning ej rökdykning
- Invändig livräddning
- Utvändig släckning
- Förhindra spridning till annan brandcell
- Förhindra spridning till annan byggnad
- Utrymning via utskjutsstege
- Restvärdes-räddning
- Akut omhändertagande
- Ledning och samordning av en station

Brand utomhus

Släckinsats genom ska kunna påbörjas inom 20 minuter i samtliga stationsområden. Släckinsats av 300 m² vätskebrandyta ska kunna påbörjas inom 30 minuter i samtliga stationsområden.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till brand utomhus:

- Brandsläckning
- Vattentransport i mindre omfattning

Kommunförvaltningen**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

- Vattenförsörjning till släckinsatsen
- Samverkan med andra aktörer
- Ledning och samordning av en station

Trafikolycka

Livräddande förstainsats, t.ex. losstagnning av fastklämda eller släckning av fordonsbrand ska kunna påbörjas inom 10 minuter i tätorterna Vellinge, Skanör, Höllviken och Ö Grevie och inom 20 minuter i övriga delar av kommunerna.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till trafikolycka:

- Avspärrning
- Säkra olycksplatsen mot påkörning och brand
- Losstagnning
- Akut omhändertagande
- Förhindra utsläpp
- Ledning och samordning av en station

Olycka med farliga ämnen

Begränsningsinsats vid utsläpp av farligt ämne ska kunna påbörjas inom 10 minuter i tätorterna Vellinge, Skanör, Höllviken och Ö Grevie och inom 20 minuter i övriga delar av kommunen.

Insats genom kemdykning kan endast ske genom samverkanshjälp från annan räddningstjänst.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till olycka med farliga ämnen:

- Utrymma eller inrymma personer
- Varna
- Avspärra
- Indikering-enbart med explosimeter
- Omedelbar livräddning i branddräkt
- Begränsa utsläpp
- Sanera egen personal med vatten
- Samverkan med andra aktörer
- Ledning och samordning av en station

Naturolycka

Naturolyckor omfattar väderrelaterade händelser samt översvämningar.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till naturolycka:

- Terrängtransport
- Pumpa vatten
- Invallning
- Losstagnning
- Säkra framkomlighet på vägar
- Samverkan med andra aktörer
- Ledning och samordning av en station

Drunkning

Livräddande åtgärder genom ytlivräddning ska kunna påbörjas inom 20 minuter i samtliga stationsområden. Genom civilrättsligt avtal med Trelleborg finns tillgång till vattendykare inom 30 minuter.

Exempel på arbetsuppgifter knutna till drunkning:

- Ytlivräddning
- Akut omhändertagande
- Transport på vatten

8.3. Ledning i räddningstjänsten

Ledningsförmåga

Räddningstjänsten förmåga att hantera olyckor, genom att värdera aktuell risk- och hotbild och utföra räddningsinsatser med tillgängliga resurser, bygger på en förutseende ledningsorganisation och olika enheter som utför det handgripliga räddningsarbetet. Planering och förberedelse är avgörande för att påbörja räddningsinsatser inom godtagbar tid och för att genomföra räddningsinsatserna på ett effektivt sätt.

Varje stationsområde ska självständigt kunna leda och hantera nivå 1-insatser medan nivå 2- och 3-insatser kräver samverkanshjälp med andra förmågor inom eller utanför egen organisation.

Samverkanshjälp kan också bli aktuellt med räddningstjänster utanför egen organisation, t.ex. vid större vätskebränder, kemikalieutsläpp eller transportolyckor där specialresurser behövs eller när insatsen är särskilt resurskrävande i övrigt. Den egna organisationen, inom det civilrättsliga avtalet med Trelleborg, ska dock ha förmåga att leda sådana insatser.

Larmplaner och beslut av inre ledning RC-Syd ligger till grund för vilka resurser som larmas, men det är alltid faktiskt ledningsbehov för den enskilda händelsen som avgör vilken ledningsorganisation som fastställs. Normalt är primärstyrkans befäl räddningsledare till nästa ledningsnivå aktivt tar över.

Befälsnivåer insatsledning

Nivå 1-befäl (SL, styrkechef hel- eller deltid)

Enskild enhet leds av hel- eller deltidsanställd styrkechef.

Nivå 2-befäl (YB, Yttre befäl)

Vid insatser som kräver > 2 styrkor organiseras insatsen med två ledningsnivåer, ledning av enskild enhet och samordning mellan enskilda enheter. Yttre befäl (YB) är räddningsledare.

Nivå 3-befäl (VBI, vakthavande brandingenjör)

Vid större insatser som kräver flera sektorer, geografiska eller funktionsrelaterade, kan Yttre befäl (YB) utses till skadeplatschef varvid vakthavande brandingenjör (VBI) tar över som räddningsledare.

Systemledning

Inre ledning RC-Syd, med bemanning av inre befäl och larmbefäl, svarar för resurstilldelning, stöd till hjälpsökande och uttryckande styrkor, insatsstöd till operativ ledning samt systemledning i övrigt innefattande bl.a. resursfördelning utifrån riskbild och rådande läge, beredskapshållning, omvärldsbevakning och informationshantering.

I område Syd verkar gemensam räddningschef i beredskap (RCB) med deltagande kommuners mandat och delegation som räddningsledare enligt LSO.

Nedanstående figur är en sammanställning av ledningsfunktionerna.

Uppgift/befattning	Beredskapsläge	Nivå 1- insats	Nivå 2- insats	Nivå 3- insats
Räddningsledare		Nivå 1-befäl	Nivå 2-befäl	Nivå 3-befäl
Skadeplatschef				Nivå 2-befäl
Sektorchef			Nivå 1-befäl	Nivå 1-befäl
Systemledning	Inre ledning RC-Syd	Inre ledning RC-Syd	Inre ledning RC-Syd	Inre ledning RC-Syd
	RCB			RCB

Tabell 11: Sammanställning av ledningsfunktioner.

Alarmering

Alarmering av räddningstjänstens resurser sker enligt följande.

Ingående alarmering

Ingående larmmottagning sker via SOS Alarm på larmnummer 112. För att säkerställa allmänhetens möjligheter att larma räddningstjänstens enheter i samband med störningar på telenätet kan räddningstjänsten, efter bedömning utifrån antal berörda abonnenter, ställa upp fordon med radio och mobiltelefon på centrala platser. Information om uppställningsplatser sker via Radio Malmöhus alternativt riksradiön.

Utgående alarmering

Räddningstjänstens enheter larmas ut av RC-Syd via en av tre oberoende larmvägar. Larmväg 1. är via Rakel, Larmväg 2 VPN anslutning Telia larmnet. Larmväg 3 är via Telias minicall-nät. Alarmeringssystemet är försett med reservkraft.

För att säkerställa funktionalitet provkörs larmvägarna till varje station dagligen av extern entreprenör enligt gällande avtal. Vid fel meddelas tjänstgörande YB som ser till att person fysiskt uppsöker anläggningen för åtgärdande.

Samband & kommunikation

Regionalt anpassad styrande dokumentation för samband/kommunikation klarlägger rutiner för kommunikation både inom räddningstjänstorganisationen och med samverkansparter.

Vattenförsörjning

Kommunförvaltningen

**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

I områden med koncentrerad bebyggelse ska brandpostnät utfört enligt gällande VAV-norm finnas och i övriga områden tillämpas alternativsystem med räddningstjänstens tankbilar.

Oljeskadeskydd

Kommunala oljeskyddsplaner tydliggör ansvarsförhållande och metodik vid oljepåslag. Revidering kommer att utföras under mandatperioden.

Avtal för räddningstjänst

Räddningstjänsten har ingått nedanstående avtal som är diarieförda och tillgängliga på Räddningstjänsten.

Gränslös räddningstjänst

I Skåne har man enats om ett avtal kallat gränslös räddningstjänst vilket innebär att det alltid är närmsta styrka som larmas oavsett kommungränser.

Civilrättsligt avtal

Enligt gällande avtal mellan Vellinge och Trelleborgs kommun ska Räddningstjänsten Trelleborg svara i huvudsak för följande:

- Funktion som räddningschef
- Skadeförebyggande verksamhet
- Räddningsledning och chefsberedskap
- Ömsesidig hjälp vid räddningstjänst
- Övning, utbildning och kompetensutveckling av Vellinges räddningstjänstpersonal
- Underhåll av fordon, materiel och utrustning

Övriga avtal

- Avtal med SOS Alarm Sverige AB avseende larmmottagning av Räddningstjänsten Vellinge.
- Gemensamt avtal om Räddningschef i beredskap (RCB) i Skåne, område syd.
- Avtal Region Skåne angående Räddningstjänstens deltagande vid IVPA-larm (I Väntan På Ambulans) och Sjukvårdslarm samt övrig assistans till ambulanssjukvården i Region Skåne.
- Regional kemresurs i Skåne finns att tillgå vid behov av materiel och kompetens vid större kemolyckor. (Detta är under förhandling just nu och kan komma att ändras i närtid)
- Regional operativ och strategisk stab.
- Restvärdesräddning enligt avtal med RVR-AB
- Sanering väg/järnväg, skydds jordning & evakuering av tåg enligt avtal med RVR-AB.

Personalresurser och kompetens

Följande kompetenskrav gäller för olika befattningar inom räddningstjänsten.

Deltidsanställda brandmän

- Grundkravet är avslutad preparandutbildning enligt MSB med betyget godkänt. Nyanställda ska efter 1 år snarast (dock senast inom 3 år) genomgå MSB:s utbildning för räddningsinsats eller annan likvärdig utbildning.

Befäl

För att tjänstgöra som befäl med räddningsledande roll i ska samtliga nedanstående kompetenskrav under respektive befattning uppfyllas:

Nivå 1 Styrkechef deltid

- SRV:s tidigare utbildning "Brandman heltid/deltid" med betyg godkänt eller MSB:s utbildning Räddningsinsats, eller MSB:s utbildning "Skydd Mot Olyckor (SMO)" med betyg godkänt.
- SRV:s tidigare utbildning Förman heltid/deltid eller MSB:s utbildning Räddningsledning kurs A.
- Intern introduktionsutbildning för nivå 1-befäl.

8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Räddningstjänsten har förmåga att i normalfallet, under en begränsad tid, hantera flera samtidiga händelser eller enstaka större händelser. I händelse av en långvarig insats, flera samtidiga insatser eller en större insats med flera brandstationer insatta under längre tid genomför Inre befäl (RC-Syd) förändringar i beredskapen för att säkerställa en godtagbar förmåga i händelse av nya larm. Är händelsen tillräckligt omfattande har RCB (Räddningschef i beredskap) mandat att styra resurser över hela Skåne.

Förändringar i beredskap kan exempelvis vara att RiB-personal får hålla beredskap på brandstationen (minskar anspänningstiden från 5 minuter till 90 sekunder), förflyttning av brandstyrkor för att säkerställa en så kort insatstid som möjligt eller inkallning av ledig personal för att bemanna reservfordon. Det kan vid utdragna större insatser eller flera samtidiga större insatser även genomföras prioriteringar i räddningstjänstens verksamhet.

Räddningstjänsten i Vellinge har tillgång till specialresurser via avtal. (Avtalen är under förhandling just nu). Resurserna är utspridda på olika räddningstjänstorganisationer i Skåne

Specialresurser är :

- Vattendykning
- Kemresurser
- Djurlivräddning
- Tung räddning
- Hög höjd
- Stabsfunktioner

Räddningstjänsten har genom samarbetet mellan Skånes räddningstjänster en förmåga att genomföra omfattande räddningsinsatser. Med omfattande räddningsinsatser avses insatser av storleksordningen skogsbranden i Västmanland 2014 och de omfattande skogsbränderna i Gävleborg, Dalarna

och Jämtland 2018. Genom detta regionala samarbete säkerställs att en sådan förmåga finns genom att snabb tillgång finns till omfattande räddningsstyrkor och ledningsresurser utöver de som Vellinges räddningstjänst själv disponerar.

Vid en omfattande räddningsinsats i Vellinge kommun genomförs åtgärder både för att säkerställa beredskap för nya larm, och för att kunna tillse att resurser för räddningsinsatsen över tid.

Samarbetet i regionen innebär även att arbetsmetodiken vid räddningsinsatser likriktas vilket underlättar vid omfattande räddningsinsatser och ökar förmågan att ta emot och effektivt använda externa räddningstjänstresurser. Skånes räddningstjänster har förberedda rutiner för givande och mottagande av omfattande stöd till och från andra räddningstjänster i Sverige. I Skåne finns tre ledningscentraler lokaliserade i R-Syd (RC-Syd), RSNV och Kristianstad. Ledningscentralerna kan även stötta varandra vid hög belastning. Det finns även etablerad redundans vid händelse av störningar i RC-Syd.

Förmågan att genomföra räddningsinsatser under höjd beredskap bygger på den fredstida förmågan att genomföra samtidiga räddningsinsatser och omfattande räddningsinsatser. I händelse av höjd beredskap kan det förväntas att det periodvis kan inträffa fler omfattande olyckor än normalt. Det kan innebära hårdare prioriteringar gällande vilka insatser som resurser larmas till, samt även hur omfattande responsen är till olika händelser. Det kan även förväntas att störningar gör att brandstationer och resurser behöver agera mer autonomt än i normalfallet.

8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap

Den kommunala organisationen för räddningstjänst utgör en viktig del av totalförsvaret. Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret handlar om att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga.

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret. Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. För att skydda och rädda människor och egendom vid höjd beredskap ska brandförsvaret enligt LSO 8 kap 2§ utöver sina normala uppgifter även ansvara för:

- upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot nukleära och kemiska vapen,
- kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullgöras, samt
- delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Lagen klargör att i övrigt ska samma regler och förhållanden gälla som vid utförande av kommunal räddningstjänst. Dessutom beskrivs att under höjd beredskap kan personal inom kommunens organisation för räddningstjänst tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen.

Organisationen vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess ansvarsområden. I avvaktan på planeringsinriktningar från centrala myndigheter inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser.

Gällande de specifika uppgifter som tillkommer enligt LSO 8 kap 2§ i händelse av höjd beredskap så krävs vägledning från centrala myndigheter för att i detalj kunna fortsätta planeringen avseende dessa uppgifter. Den fredstida organisationen innehåller dock förmågor som har relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna, framförallt gällande CBRNE samt resurs för ras och tung räddning.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Olycksutredning

En viktig del i allt säkerhetsarbete är att ständigt lära av det som inträffar för att förhindra nya olyckor. I Lag (2003:778) om skydd mot olyckor ställs krav på räddningstjänsten att utreda de olyckor som föranlett räddningsinsats. Det som ska belysas är olyckans orsak, förlopp och räddningstjänstens insats.

Erfarenheter från olycksundersökningar ska återföras till den egna organisationen, samt till andra intressenter i samhället. Det kan också vara ett viktigt underlag i räddningstjänstens informationsspridande till de enskilda medborgarna i kommunen i arbetet med att förebygga bränder och andra olyckor.

Erfarenhetsåterföring kan ge underlag till utformning och uppföljning av det kommunala handlingsprogrammet för skydd mot olyckor, underlag för tillsyn, metodutveckling samt underlag till övningsverksamheten.

Händelserapport

I samband med varje räddningsinsats skriver räddningsledaren en händelserapport. Händelserapportens innehåll är specificerat av MSB och innehåller data angående t.ex. bemanning, olyckstyp, och en beskrivning av olyckan i fritext. Ifyllandet av händelserapporten motsvarar en grundläggande nivå av olycksundersökning.

Utökad olycksundersökning

I vissa fall krävs en mer djupgående olycksundersökning än vad händelserapporten utgör. Om en utökad olycksundersökning ska genomföras bedöms från fall till fall. När olyckan har resulterat i följande typer av konsekvenser kan en utredning i hög grad vara aktuell att genomföra:

- Omkomna eller svårt skadade människor
- Omfattande egendoms- eller miljöskador

Om olyckan har ägt rum på följande typer av objekt eller platser kan en utredning också vara relevant:

- Anläggningar som inhyser personer som har svårt att skydda sig själva (äldreboenden, sjukhus, anstalter, förskolor)

Kommunförvaltningen**Handlingsprogram för
Räddningstjänsten**

Dnr: Tn 2021/845

- Anläggningar eller områden som kan inhysa ett stort antal människor (samlingslokaler, festivaler)
- Samhällsviktiga funktioner (reningsverk, kraftvärmeverk)

Om olyckan på annat sätt tros kunna resultera i viktiga slutsatser kan den också behöva utredas, till exempel om:

- Olyckor frekvent sker på en viss plats
- Olyckan kan ge viktiga lärdomar i räddningstjänstens arbete med information till allmänheten.
- Det finns misstanke om att olyckan var avsiktligt orsakad
- Olycksförloppet var oväntat
- Det finns tydliga incitament för att en utredning kommer ge ett viktigt resultat
- Det finns misstanke om allvarliga brister i ett brandskydd
- Det finns ett starkt intresse från allmänheten eller media för en viss olycka

Utökad insatsutvärdering

Det måste bedömas från fall till fall om en räddningsinsats ska analyseras eller inte i en utökad insatsutvärdering. När insatsen har innehållit en eller flera intressanta faktorer ökar utredningsbehovet, till exempel om:

- Insatsen inte ledde till ett önskvärt resultat
- Insatsen genomfördes på ett mycket framgångsrikt sätt
- Ny eller sällan använd teknik, taktik eller metodik användes vid insatsen
- Insattypen är ovanlig (vattenlivräddning, tung räddning, olyckor med farligt gods)
- Insatsen var resurs- och tidskrävande
- Insatsen avsiktligt stördes av någon utomstående
- Egen personal skadades eller om ett eller flera tillbud uppstod
- Det finns omfattande extern eller intern kritik mot insatsens genomförande

Övningsverksamheten

För att vidmakthålla och utveckla kompetens och förmåga ska deltidsanställda brandmän och styrkechefer öva minst 50 timmar per år.

Ansaret för dokumentation ligger på respektive stationschef eller styrkechef.

Kommunens räddningsstyrkor ska ha god kännedom om risk- och skyddsobjekt inom sitt respektive stationsområde, detta ska säkerställas bl.a. genom objektsorientering och samövning med kommunens riskobjekt.

Nedan återges en sammanställning av räddningstjänstens övnings- och utbildningsupplägg för kommunens befäl.

Aktivitet	Nivå 1
Larmmöte	x
Ledningsfortbildning	4
Ledningsutbildning objekt	4

Löpande övningsverksamhet	x
Summa	8

Tabell 2: Sammanställning av räddningstjänstens övnings- och utbildningsverksamhet.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Följande avtal gällde vid tidpunkten för handlingsprogrammets fastställande:

- Civilrättsligt avtal om räddningstjänst med Trelleborg
- Sjukvårdsuppdrag enligt avtal med Region Skåne.
- Restvärdesräddning enligt avtal med RVR-AB
- Sanering väg/järnväg, skydds jordning & evakuering av tåg enligt avtal med RVR-AB.
- Stöd till andra kommunala förvaltningar enligt överenskommelse (översvämning, oljepåslag).
- Persontransport åt andra kommunala förvaltningar enligt överenskommelse.
- Suiciduppdrag åt polisen.
- Avtal om brandskyddskontroll och sotning med SIMAB och Skorstensfejarmästare Lundquist
- Avtal med SOS Alarm om larmmottagning
- Avtal med RC-Syd

Följande referensdokument hänvisas till i handlingsprogrammet:

- Riskanalys - Underlag till Handlingsprogram enligt Lag om skydd mot olyckor för Vellinge, Trelleborgs och Skurups kommun
- Tillsynsplan
- Verksamhetsplan och budget 2021,

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet skickas på externt samråd under oktober 2021 med sista svarsdatum 29 oktober.

Samrådet genomförs skriftligen.

Sändlistan för samrådet är enligt följande:

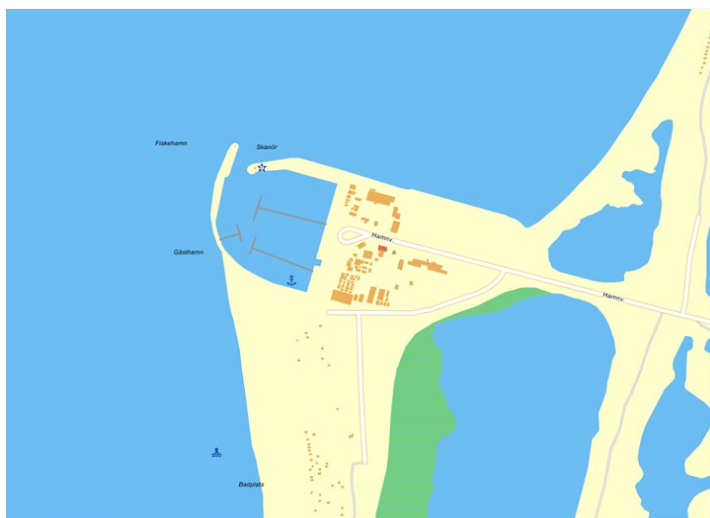
Kommunala instanser
Trelleborgs kommun
Skurups kommun

Regionala/Statliga instanser
Länsstyrelsen i Skåne län
Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
Polismyndigheten Polisområde Syd
Region Skåne

Räddningstjänster
Räddningstjänsten Trelleborg
Räddningstjänsten Skurup
Räddningstjänsten Svedala
RSyd

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Kommunal räddningstjänsten bedrivs i kommunens hamn i Skanör enligt nedanstående bild. Kommunal räddningstjänst innanför pirarna. I havet utmed kustlinjen ansvarar staten för räddningstjänst enligt LSO kap 4.

Figur 4: Kommunal räddningstjänst bedrivs inom pirarna.